

Concept Nota

UNAPRJEĐENJE ZNANJA I PREGOVARAČKIH VJEŠTINA ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

1. Background

Udruženje poslodavca u FBiH je shodno Zakonu o radu („Službene novine FBiH“ br. 26/16) jedino reprezentativno Udruženje za potpisivanje:

- Općeg kolektivnog ugovora;
- Kolektivnih ugovora za područja djelatnosti;
- Kolektivnih ugovora na nivou kantona;
- Pojedinačnih kolektivnih ugovora;

Udruženje poslodavaca je u proteklom periodu otvorilo pregovore za potpisivanje većine kolektivnih ugovora za područja djelatnosti. U protekle dvije godine Udruženje poslodavaca je uspjelo potpisati 7 kolektivnih ugovora za područja djelatnosti, 7 kolektivnih ugovora za područja djelatnosti hemija i nemetali, finansijska djelatnost, prehrambena industrija, turizam, ugostiteljstvo, građevinarstvo te IT sektor još uvijek nisu potpisani, a za kolektivne ugovore za određena područja djelatnosti pregovori nisu ni pokrenuti.

S obzirom da je ipak za naše članstvo ali i sidikat, kolektivno pregovaranje novina, došli smo do zaključka da socijalnim partnerima odnosno stranama u pregovaranju zaista treba dodatna edukacija kako bi stekli određene znanje i vještine u pogledu kolektivnog pregovaranja. Naime pregovori traju predugo. Po 2-3 puta se pregovori prekidaju i ponovo otvaraju. Nisu potpisani svi ugovori jer su pregovori prekiniuti, nekada „krivicom poslodavaca, nekada „krivicom sindikata“. Pregovarački timovi nisu upoznati sa konvencijama ILO-a, pa i drugim propisima koji se odnose na ovu oblast. Predstavnici pregovaračkih timova kako sindikata tako i poslodavaca su kroz pregovore pokazali da još uvijek nemaju pregovaračke vještine kao ni razvijenu svijest o ulozi i značaju kolektivnog pregovaranja.

S druge strane u istoj poziciji su i predstavnici sindikata, nemaju dovoljno znanja iz oblasti radnih odnosa kao i vještina u kolektivnom pregovaranju. Dakle, glavni problem za loše rezultate pregovaranja i ne potpisivanje kolektivnih ugovora je nedovoljno znanje kod svih partnera koji učestvuju u kolektivnom pregovaranju. Nivo znanja koje posjeduju socijalni partneri kada su u pitanju radni odnosi nije dovoljan, ali isto tako pregovarači ne posjeduju vještine pregovaranja kako bi se došlo do kvalitetnih kolektivnih ugovora.

Veoma je bitno napomenuti da jedan broj kolektivnih ugovora za djelatnosti obrazovanja, zdravstva, državni službenici, pošte, elektroprivreda, rudarstvo, policija, sudstvo potpisuju predstavnici vlasti. Kolektivno pregovaranje za ove djelatnosti se odvija na nivou Federacije i na nivou kantona. Federacija Bosne i Hercegovine ima 11 ministarstava nadležnih za rad i socijalnu politiku u čijoj nadležnosti je vođenje pregovora i zaključivanje kolektivnih ugovora.

I ovaj proces zaista ide dosta teško i mučno jer i predstavnici vlade koji učestvuju u kolektivnom pregovaranju također su nedovoljno edukovani iz ove oblasti i nemaju dovoljno znanja u vještinama kolektivnog pregovaranja.

Također, strane u kolektivnom pregovaranju ne mogu u potpunosti dobiti podršku od akademske zajednice, imajući u vidu da ni akademska zajednica nema dovoljno znanja, ne prati pozitivne evropske trendove i standarde EU. Na fakultetima ne postoje posebne pravne klinike iz oblasti radnog prava, problem sa nedostatkom domaće literature, kao i nedostatak prevoda strane literature, a što sve ima za posljedicu da studenti na Pravnim fakultetima nisu previše zainteresirani da se specijaliziraju u ovoj oblasti.

I na kraju treba naglasiti da je edukacija socijalnih partnera u oblasti radnih odnosa, odnosno razvijanje pregovaračkih vještina, jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta akademske zajednice, te razvijanje svijesti o kolektivnom pregovaranju, ne samo u interesu poslodavaca već je interesu cjelokupne društvene zajednice.

Bez obzira na brojne projekte koji su provedeni od strane međunarodnih organizacija, koji su zaista doprinijeli u jačanju kapaciteta socijalnih partnera i podigli značajan stepen znanja iz ove oblasti ipak je potrebno je nastaviti edukaciju i jačati kapacitete učesnika u kolektivnom pregovaranju.

Udruženje poslodavaca zaista ima pozitivan stav o kolektivnom pregovaranju i poslodavcima je veoma bitno da potpisuju granske kolektivne ugovore, kolektivne ugovore na nivou korporacije te kolektivne ugovore na nivou kompanije. Zaključivanje kolektivnih ugovora dovodi do izbjegavanja nepoštene konkurencije te smanjenja sive ekonomije. Također, uvođenjem klauzule o tzv „socijalnom miru“, odnosno odredbi kojom se radnici obvezuju da za vrijeme važenja kolektivnog ugovora neće pokretati štrajk o pitanjima o kojima su se ugovorom usaglasili s poslodavcem, kolektivni Ugovori imaju za cilj smanjenje socijalnih tenzija.

2. Outputs

Imajući u vidu da je nedovoljno znanje i nedostatak vještina kolektivnog pregovaranja, generalni problem svih partnera koji učestvuju u kolektivnom pregovaranju, neophodno je poduzeti sve aktivnosti u cilju razvijanja svijesti o kolektivnom pregovaranju te jačanju kapaciteta i razvijanja vještina kolektivnog pregovaranja.

U Bosni i Hercegovini ne postoji dovoljno znanja i dovoljno eksperata iz ove oblasti. Postoji 6. Pravnih fakulteta u okviru državnih univerziteta, te oko 15-ak privatnih fakulteta od kojih 4. imaju puni nivo obrazovanja u skladu sa standardima EU. Također veliki je problem nedostatak profesora iz oblasti radnog prava. Kao primjer može poslužiti podatak da u FBiH radi samo 5 profesora radnog prava. Međutim većina od njih nisu redovni profesori u stalnom radnom odnosu, već pored predavanja na fakultetima su u radnom odnosu u drugim institucijama. Tako neki od njih su pravnici u ministarstvima, advokati, državni službenici koji rade kao

sekretari Domova Parlamenta i duge poslove u državnim službama. Profesori uglavnom ne govore ili loše govore strane jezike tako da nisu u mogućnosti da se služe starnom literaturom. Fakulteti nemaju adekvatnu literaturu. Nivo znanja socijalnih partnera a pogotovo administrativnog aparata iz Vlade FBiH, je nedovoljan. Zbog toga u ovoj oblasti postoje veliki problemi, socijalne tenzije, prijeteći socijalni nemiri i loš privredni ambijent.

Ova tematika se nedovoljno obrađuje na fakultetu u obliku seminara, pravnih klinika i relativno mali broj studenata se dodatno obrazuje u oblasti radnog prava i kolektivnog pregovaranja. Takođe, vještine pregovaranja nisu na visokom nivou, tako da pregovori traju beskonačno dugo i često propadaju.

Ukupan broj kolektivnih ugovora koje bi obavezno trebalo da sa sindikatima potpiše Udruženje poslodavaca i vlade na svim nivoima vlasti tamo gdje je vlada potpisnik je oko 25 na nivou FBiH i dodatni kantonalni kolektivni ugovori u oblastima u kojima Vlade Kantona potpisuju sa sindikatima.

Ne postoji ni svijest u kolektivnom pregovaranju i iz svega se može zaključiti da je Bosna i Hercegovina država u kojoj je relativno slaba tradicija kolektivnog pregovaranja i zaključivanje kolektivnih ugovora.

Iz gore navedenog jasno je da postoji potreba za osposobljavanje socijalnih partnera za kolektivno pregovaranje na svim nivoima, te razvijanje svijesti o ulozi i značaju kolektivnog pregovaranja. Također potrebno je kadrovski i stručno ojačati katedre radnog i socijalnog prava na Pravnim fakultetima državnih univerziteta kao i na 4. privatna Pravna fakulteta.

Obavezno je potrebno preuzeti aktivnosti koje će biti usmjerene na:

- Podizanje nivoa znanja, vještina i kompetencija pregovaračkih timova predstavnika poslodavaca i sindikata;
- Jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta predstavnika vlada;
- Jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta akademske zajednice;
- Podizanje svijesti o ulozi i značaju kolektivnog pregovaranja;

Kompletna aktivnost bila bi i velika pomoć u predpristupnim aktivnostima BiH, za ulazak u EU, pogotovo u prilagođavanju propisa iz ove oblasti evropskim i standardima UN-a.

3. Outcomes

a) KOLEKTIVNI UGOVORI IZ ZEMALJA IZ EU

Veoma je teško doći do primjera dobre prakse, odnosno kolektivnih ugovora iz zemalja EU. Kolektivni ugovori koji su i dostupni i do kojih se može doći obično budu na lokalnim jezicima zemalja EU.

Shodno navedenom potrebno je od strane ILO-a obezbijediti u elektronskom obliku na engleskom jeziku primjere kolektivnih ugovora iz Austrije, Njemačke, Francuske, Danske te

Italije. Navedene zemlje predlažemo obzirom da se radi o zemljama koje imaju različite sisteme uređivanja radnih odnosa, a konkretno Njemačka i Austija zato što se radi o sistemimam koji slijedimo.

Predlažemo da se obezbijedi na engleskom jeziku 1-2 kolektivna ugovora iz djelatnosti metalne industrije, građevinarstva, tekstilne industrije, trgovine, hemije i nemetala te finansijske djelatnosti.

Navedeni kolektivni ugovori bi poslužili za edukaciju tima UPFBiH i pregovaračkih timova za zaključivanje kolektivnih ugovora za sve partnere u kolektivnom pregovaranju. Također kolektivni ugovori bi bili kao primjer dobre prakse prilikom vođenja pregovora i zaključivanja kolektivnih Ugovora.

Navedeni kolektivni ugovori bi prilikom edukacija i dalje upotrebe Udruženje poslodavaca FBiH bili prevedeni na lokalni jezik i kao materijali na okruglim stolovima, poslužili bi učesnicima da prošire znanje o mogućnostima i načinima regulisanja radnih odnosa.

b) STRUČNA LITERATURA IZ OBLASTI RADNOG PRAVA I VJEŠTINA KOLEKTIVNOG PREGOVARANJA

Na pravnim fakultetima u FBiH u okviru katedre radnog prava nedovoljno se izučava materija koja se odnosi na kolektivno pregovaranje. Ukoliko se neko i odluči da se specijalizuje u ovoj oblasti onda postoji problem kod izučavanja zbog nedostatka kako domaće tako i prevoda strane stručne literature koja je dostupna na fakultetima.

U cilju jačanja svijesti o značaju i ulozi kolektivnog pregovaranja potrebno je obezbijediti stručnu literaturu koja će biti dostupna kako studentima na fakultetu tako i svim stranama koje učestvuju u pregovorima za zaključivanje kolektivnih ugovora.

U tom smislu u okviru Projekta potrebno je od strane ILO obezbijediti autorska prava za stručnu literaturu i to:

1. Pet knjiga iz oblasti radnog prava i kolektivnog pregovaranja i to po jednu iz Asutrije, Njemačke, Danske, Italije i Francuska;
2. Pet stručnih literatura iz navedenih zemalja koje se odnose na vještine kolektivnog pregovaranja;

Udruženje poslodavaca bi uz dogovor i finansijsku pomoć ILO-a pripremlilo prevod te prelom, grafičku obradu i štampanje stručne literature iz oblasti radnog prava i vještina pregovaranja. Svaka knjiga bi se grafički obradila i pripremlila za štampu, te štampala po 500 primjeraka.

Naš je cilj da određeni broj prevoda literature dostavimo na 6 Pravnih fakulteta u okviru državnih univerziteta i 4. privatna Pravna fakulteta, koja će se koristiti za izradu seminarskih radova, magistarskih teza te doktorskih disertacija. Na taj način ojačat ćemo katedre radnog i socijalnog prava, a što će imati za cilj da se studenti kroz izradu seminarskih radove na dodiplomskim studijama te magistarskih teze na posdiplomskim studijama i doktorskih

disertacija specijaliziraju u ovoj oblasti. Na ovaj način kadrovski i stručno ćemo ojačati kapacitete akademske zajednice.

Također stručna literatura će biti dostupna i pregovaračkim timovima i na taj način povećat ćemo nivo znanja učesnika u pregovaranju, te ojačati poziciju pregovaračkih timova svih učesnika u kolektivnom pregovaranju.

Prevod literature će se objaviti i na web stranici Udruženja poslodavaca. Literatura iz radnog prava bi koristila za stjecanje teoretskog znanja iz oblasti radnog prava. Literatura o vještinama kolektivnog pregovaranja će poslužiti u stjecanju formalnog znanja, obzirom da će učesnici kroz okrugle stolove steći korisne vještine o kolektivnom pregovaranju.

c) OKRUGLI STOLOVI O ZNANJIMA I VJEŠTINAMA KOLEKTIVNOG PREGOVARANJA

Cilj organizacije okruglih stolova je unaprjeđenje znanja i vještina socijalnih partnera koje su potrebne za učinkovito učešće u procesima kolektivnog pregovaranja, a sve u cilju unaprjeđenja kvalitete kolektivnog pregovaranja i učinkovitosti kolektivnih ugovora kao instrumenata regulisanja tržišta rada.

Okrugli stolovi bi bili namjenjeni učesnicima kolektivnog pregovaranja odnosno predstavnicima Udruženja poslodavaca FBiH, sindikata i vlasti, te predstavnicima akademske zajednice.

Ukupan broj učesnika po okruglom stolu bio bi 30.

Okrugli stolovi bi se sastojali iz dva dijela. Na **prvom dijelu** učesnici bi imali priliku da čuju izlaganja stranog eksperta koji bi se odnosio na zakonodavno pravnu regulativu iz radnog prava zemlje eksperta, te evropskim i međunarodnim standardima u oblasti kolektivnog pregovaranja.

Na drugom dijelu izlagač bi također bio ekspert koji bi angažovao ILO a koji je specijaliziran u oblasti vještina kolektivnog pregovaranja. Njegova predavanja bi bila usmjerena na vještine kolektivnog pregovaranja.

Eksperti. Strane eksperte (2 eksperta) bi angažovao ILO i to 1. ekspert iz radnog prava i 1. ekspert za pregovaračke vještine. Prilikom odabira eksperata bilo bi poželjno da to bude jedan od autora stručne literature iz oblasti radnog prava koja će biti prevedana u okviru projekta. Ekspert koji će govoriti o pregovaračkim vještinama ukoliko nije moguće da bude autor knjige o pregovaračkim vještinama koja se prevodi, onda bi bilo poželjno da to bude osoba koja ima dugogodišnje iskustvo u kolektivnom pregovaranju i vještinama kolektivnog pregovaranja. Predlažemo da to budu dva eksperta koja bi održala 5. jednodnevnih okruglih stolova.

Jednodnevni okrugli stolovi bi bili održani u 5. različitim gradova u kojima postoje Pravni fakulteti. Gradovi u kojima bi održali okrugle stolove su Bihać, Mostar, Zenica, Tuzla i Sarajevo. Vodeći računa o tome da ILO angažuje eksperte, a kako bi uštedili troškove putovanja smatramo da bi najbolje bilo da okrugli stolovi budu održani u jednoj sedmici 5. dana u pet

različitih gradova. U tom smislu eksperti bi boravili u BiH 5 dana kojima bi bilo obezbijedeno noćenje u hotelima u gradovima u kojima bi se održavali okrugli stolovi.

Ugovore sa ekspertima potpisuje direktno ILO.

Učešće na okruglim stolovima bi uzeli predstavnici pregovaračkih timova za pojedine djelatnosti ispred poslodavaca i sindikata te predstavnici kantonalnih i federalnih ministarstava za rad i socijalnu politiku kao i predstavnici akademske zajednice profesori i asistenti sa pravnih fakulteta te zainteresirani studenti.

4. Dodatne aktivnosti

a) Primarno istraživanje

Sa ciljem što kvalitetnijeg održavanja okruglog stola, kako bi zadovoljili interese naših članica, predstavnike pregovaračkih timova, Udruženje poslodavaca bi uradilo primarno istraživanje koje bi se odnosilo na identifikaciju glavnih problema sa kojima se susreću članovi prilikom pregovaranja kako na nivou djelatnosti tako i na nivou kompanije. Dakle, učesnici bi kroz upitnik koji bi kreiralo Udruženje poslodavaca identifikovali 2-3 glavne teme iz oblasti radnih odnosa za koje pregovarači nemaju uopšte, ili je njihovo znanje na veoma niskom nivou.

Na osnovu rezultata primarnog istraživanja Udruženje poslodavaca u FBiH bi u saradnji sa ekspertima kreiralo dnevni red i materijale za okrugli sto.

Primarno istraživanje biće provedeno na oko 200 članova UPFBiH, u skladu sa statističkim uzorkom, po osnovu, veličine kompanije, vrste vlasništva, djelatnosti kojim se bavi, kantonalne pripadnosti, te drugim sličnim pokazateljima. Broj zaposlenih u statističkom uzorku biće 5-10%, tako da će rezultati istraživanja biti više nego relevantni za stavove udruženja poslodavaca.

Upitnik će kao što je već navedeno pripremiti Udruženje poslodavaca FBiH. UPFBiH će voditi istraživanja i statistički obraditi podatke. Grafičku obradu podataka uradit će grafički dizajner koga će angažovati UPFBiH. Procjenu mogućeg statističkog odstupanja pripremit će profesor sa Ekonomskog fakulteta u Sarajevu koji će biti angažovani od strane Udruženje poslodavaca FBiH.

Udruženje poslodavaca će obezbijediti povratnu informaciju od oko 200 članova budući da imamo 24.000 članica te da će upitnici biti upućeni na sve naše članice. Kao argumet više navodimo iskustvo UPFBiH u provođenju više od 40 primarnih istraživanja na većem ili manjem broju od kojih najmanje 15 u saradnji sa ILO-om.

b) Saradnja sa Pravnim fakultetima u okviru katedre za radno i socijalno pravo

Udruženje poslodavaca FBiH će sa ciljem jačanja kadrovskih i stručnih kapaciteta akademske zajednice potpisati Sporazume o saradnji sa 6 Pravnih fakulteta sa državnih univerziteta (Sarajevo, Mostar, Zenica, Bihać i Tuzla) i 4 vodeća privatna Pravna fakulteta.

Navedeni Sporazumi bi imali za cilj osposobljavanje katedre za radno pravo da odgovori potrebama tržišta rada.

Udruženje poslodavaca bi opremilo biblioteke ukupno 10 fakulteta sa prevodima stručne literature koja bi bila prevedena i printana u okviru projekta. Na ovaj način katedra za radno i socijalno pravo bi bila osposobljena stručnom literaturom. Na inicijativu Udruženja poslodavaca Pravni fakulteti bi uveli pravne klinike iz ove oblasti te radili na poboljšanju sadržaja predavanja.

Jačanje katedre radnog i socijalnog prava sa stručnom literaturom, uvođenje pravnih klinika, poboljšanje samog toka predavanja na predmetima u okviru ove oblasti, stimulisat će studente da na dodiplomskom studiju rade seminarske radove iz ove oblasti. Također, imajući u vidu činjenicu da imaju dostupnu literaturu, studenti će biti u većoj mjeri zainteresirani da se na postdiplomskim studijama opredjeljuju za magistarski rad iz radnog prava te da rade doktorske disertacije.

Navedene aktivnosti imaju za cilj jačanje kadrovskih kapaciteta akademske zajednice a što je od izuzetnog značaja za razvoj i promociju kolektivnog pregovaranja u FBiH.

c) Jačanje kadrovskih kapaciteta vlade u oblasti kolektivnog pregovaranja

U FBiH postoji 11 ministarstava nadležnih za rad i socijalnu politiku 10 kantonalnih i 1 federalno ministarstvo koji učestvuju u kolektivnom pregovaranju. Osobe koje učestvuju u pregovaranju su nedovoljne educirane iz oblasti radnog prava. Također, učesnici u pregovorima imaju nizak stepen pregovaračkih vještina, a mali broj učesnika pregovarača govori strane jezike, tako da literaturu o pregovaračkim vještinama koja postoji dostupna na internetu na stranim jezicima ne mogu ni koristiti.

Udruženje poslodavaca će u okviru okruglih stolova ojačati nivo znanja i pregovaračke vještine predstavnika vlade koji učestvuju u pregovorima za zaključivanje kolektivnih ugovora za koje su nadležne vlasti. Dostavljanjem prevoda stručne literature, nadležan ministarstva će imati mogućnost da educiraju svoje osoblje.

Cilj je da se kroz dostupnost prevoda jača pozicija pregovaračkih timova, te da se razvija svijest o značaju i ulozi kolektivnog pregovaranja. Na ovaj način ojačat ćemo kadrovske i stručne kapacitete 11. ministarstava nadležnih za rad, te ćemo omogućiti poboljšanje kapaciteta i drugih ministarstava koji učestvuju u kolektivnom pregovaranju.

d) Objavlivanje stručne literature na web stranici UPFBiH

Udruženje poslodavaca FBiH će na web stranici napraviti posebnu aplikaciju na kojoj će objaviti prevode stručne literature, a sa ciljem da budu dostupni javnosti. U okviru navedene aplikacije članice Udruženja poslodavaca će moći dobiti besplatne pravne savjete iz ove oblasti.

imajući u vidu da je kolektivno pregovaranje i razvijanje svijesti o značaju i ulozi kolektivnog pregovaranja od izuzetne važnosti za cjelokupnu društvenu zajednicu, stručna literatura će objavljivanjem na web stranici UPFBiH biti dostupna svim zainteresiranim stranama od čega će koristiti imati ne samo članice UPFBiH već i predstavnici sindikata i Vlade.

e) Promotivne aktivnosti putem PR agencije o ulozi i značaju Kolektivnog pregovaranja.

Udruženje poslodavaca FBiH će angažovati profesionalnu PR agenciju koja će osmisliti i napraviti kampanju u cilju promocije kolektivnog pregovaranja i ulozi i značaju kolektivnih ugovora kod regulisanja radnih odnosa.

U okviru promotivne kampanje UPFBiH će organizovati 2 konferencije za štampu na kojima ćemo upoznati najširu javnost sa svim fazama odvijanja projekta. To će biti izuzetno važno za promociju prevedenih materijala a samim tim i privlačenja novih članova.

f) Edukacija

Udruženje poslodavaca će i nakon završetka Projekta nastaviti sa aktivnostima edukacije socijalnih partnera sa ciljem povećanja nivoa znanja pregovaračkih timova svojih članica. Nakon što kroz projekat budu obučene osobe i nakon što steknu znanje i vještine te osobe će moći dalje obučavati predstavnike poslodavaca u kolektivnom pregovaranju.

5. Impact

Ciljevi projekta su:

- Povećanje nivoa znanja iz oblasti radnih odnosa i poboljšanje pregovaračkih vještina svih učesnika u kolektivnom pregovaranju (poslodavci, sindikat i vlada);
- Povećanje kadrovskih kapaciteta socijalnih partnera za bipartitni socijalni dijalog;
- Obuka po najmanje dva predstavnika poslodavaca, sindikata i vlade za vođenje pregovora za najmanje 20 kolektivnih ugovora;
- Dugoročno povećanje broja domaćih eksperata iz ove oblasti;
- Jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta pravnih fakulteta na katedri za radno i socijalno pravo;
- Promocija izrade seminarskih radova na dodiplomskim studijama, te magistarskih radova na postdiplomskim studijama i doktorskih disertacija iz ove oblasti;
- Unapređenje partnerstva između sindikata i organizacije poslodavaca;
- Potpisivanje najmanje tri nova kolektivna ugovora;
- Otpočinjanje pregovora za najmanje tri kolektivna ugovora;
- Podizanje javne svijesti o kolektivnom pregovaranju;
- Jačanje pozicije pregovaračkih timova socijalnih partnera;
- Unaprijeđenje javne svijesti o ulozi i značaju kolektivnog pregovaranja;
- Unapređenje pružanja usluga članstvu;

- Podizanje kapaciteta UP;
- Pozitivan uticaj na održivost UP;

6. Indicators

UPFBiH je jedina reprezentativna poslodavačka organizacija u BiH i najreprezentativnija poslodavačka organizacija u Evropi. Imamo više od 20.000 članova koji zapošljavaju 42% zaposlenih. Ukupno zaposlenih u Udruženju je 7.

Kroz dosadašnje projekte ILO osposobili smo dvije osobe za provođenje primarnih istraživanja. UPFBiH ima veliko iskustvo u provođenju primarnih istraživanja i do sada je uradilo preko 30-ak primarnih istraživanja koja su uspješno provedena i imala visok stepen tačnosti, uz procjenu mogućeg statističkog odstupanja koje radi profesor sa ekonomskog fakulteta a zahvaljujući izuzetnoj saradnji sa profesorima.

Udruženje poslodavaca ima veoma veliko iskustvo u organizaciji okruglih stolova i kroz brojne projekte i aktivnosti od početka rada do sada je organizovalo preko 300 okruglih stolova na kojima je bila maksimalna posjećenost. Zahvaljujući odličnoj saradnji sa sindikatom i predstavnicima Vlade na svim dosadašnjim okruglim stolovima smo imali veoma dobar odziv vlade i sindikata.

Kroz projekte ILO Udruženje poslodavaca je obučilo osobe za rad na PR aktivnostima, za rad na pripremi publikacija. Do sada smo vršili pripreme i štampali preko 50 publikacija. Također radili smo veliki broj prevoda za koje smo angažovali prevodioce koji su izuzetno stručni i poznaju materiju.

Udruženje poslodavaca je ostvarilo izuzetnu saradnju sa profesorima sa Pravnih Fakulteta kako sa državnim tako i sa privatnim pravnim fakultetima u FBiH. Zahvaljujući izuzetnoj saradnji UPFBiH može bez problema realizovati Sporazum o saradnji sa Fakultetima. Izuzetna dosadašnja saradnja je olakšavajuća okolnost da se akadmska zajednica uključi o rješavanje ovog problema te podizanje svijesti o kolektivnom pregovaranju.

Prepoznati smo kao uticajan faktor ne samo u poslovnom nego i u društvenom životu sa značajnim uticajem u medijima.

Smatramo da zaista kao jedan od reprezentativnih socijalnih partnera, a imajući u vidu dosadašnje znanje i iskustvo bez problema možemo realizovati projekat i postići zadate ciljeve.

7. Okvirni budžet

a) Troškovi za aktivnosti koje provodi ILO

- Otkup autorskih prava za prevod stručne literature iz radnog prava	ILO
- Naknada za eksperte	ILO

- Troškovi putovanja i dnevnice za eksperte	ILO
- Troškovi prevoda kolektivnih ugovora sa lokalnog na engleski jezik	ILO

b) Troškovi Udruženja poslodavaca

- Primarno istraživanje 1.700 USD	cc
- PR i marketinške aktivnosti 000 USD	cc 2.
- Prevod kolektivnih ugovora sa engleskog jezika 2.000 USD	cc

UKUPNO	cc 5.700 USD
---------------	---------------------

c) Troškovi Projekta koje finansira ILO

1. Okrugli stolovi 5 x 1700 USD USD	up to 8.500
2. Troškovi noćenja u BiH za 2 eksperta 150 USD x 5 750 USD	up to
3. Prevod stručne literature (cijena po stranici 18 USD) 30.000 USD	
4. Štampanje stručne čiterature; dizajn korica, prijelom knjižnog bloka, 10.500 USD korektura, priprema za štampui priprema za elektronsko preuzimanje	

UKUPNO	49.750
USD	